

SIKKERHETSDATABLAD

Fosforsyre 75-85%

1. Identifikasjon av stoffet / produktet og av selskapet / foretaket

Utgitt dato	01.03.2009
Kjemikaliets navn	Fosforsyre 75-85%
Synonymer	Fosforsyre 75 %. Fosforsyre 81,2 %.
CAS-nr.	7664-38-2
EC-nr.	231-633-2
Indeksnr.	015-011-00-6
Registreringsnummer	75%:82377/81,2%:82376/83,5%:82375/85%:33713
Formel	H3PO4
Firmanavn	Halfdan L Solberg AS
Besøksadresse	Brevikven 5 B
Postadresse	Pb 3410, 5815 Ytre Sandviken
Postnr.	5042
Poststed	BERGEN
Land	Norway
Telefon	55394400
Telefaks	55394401
E-post	post@hl-solberg.no
Hjemmeside	http://www.hl-solberg.no
Org. nr.	916 083 335
Utarbeidet av	Esben Solberg ADR Sikkerhetsrådgiver
Nødtelefon	GIFTINFORMASJONEN:tif 22 59 13 00

2. Farlige egenskaper

Klassifisering	C; R34
Farebeskrivelse	Helse: Etsende. Brann og eksplosjon: Produktet er ikke klassifisert som brannfarlig. Miljø: Produktet regnes ikke som miljøskadelig.

3. Sammensetning /opplysning om innholdsstoffer

Komponentnavn	Identifikasjon	Merking/klassifisering	Innhold
Fosforsyre ... %	CAS-nr.: 7664-38-2 EC-nr.: 231-633-2 Indeksnr.: 015-011-00-6	C; R34	75 - 85 %
Vann	CAS-nr.: 7732-18-5 EC-nr.: 231-791-2		25 - 15 %
Kolonneforklaring	CAS-nr. = Chemical Abstracts Service; EU (Einecs- eller Elincnummer) = European inventory of Existing Commercial Chemical Substances; Ingrediensnavn = Navn iflg. stoffliste (stoffer som ikke står i stofflisten må oversettes hvis mulig). Innhold oppgitt i; %, %vkt/vkt, %vol/vkt, %vol/vol, mg/m3, ppb, ppm, vekt%, vol%		
FH/FB/FM	T+ = Meget giftig, T = Giftig, C = Etsende, Xn = Helseskadelig, Xi = Irriterende, E = Eksplosiv, O = Oksiderende, F+ = Ekstremt brannfarlig, F = Meget brannfarlig, N = Miljøskadelig.		

4. Førstehjelpstiltak

Generelt	I tvilstilfelle bør lege kontaktes. Ved mistanke om alvorlig skade og/eller forgiftning, bør pasienten bringes til sykehus/legehjelp raskest mulig. Flytt pasienten bort fra eksponering. Frisk luft, ro og varme. Ved bevisstløshet løses tettsittende klær. Plasser vedkommende i stabilt sideleie. Sørg for frie luftveier ved å bøye hodet bakover. Ved pustevansker kan øvet personell bistå pasienten ved å gi oksygen. Ved åndedrettsstans: Kunstig åndedrett.
Innånding	Frisk luft, ro og varme. Kontakt lege hvis ikke alt ubehag gir seg.
Hudkontakt	Fjern tilsølt tøy. Vask straks huden med såpe og vann. Fortsett å skylle i minst 15 minutter. Etseskader skal behandles av lege.
Øyekontakt	Skyll straks med rikelige mengder vann i opp til 15 minutter. Fjern evt. kontaktlinser og åpne øyet godt opp. Ved fortsatt irritasjon fortsettes skylling under transport til sykehus. Ta med sikkerhetsdatabladet.
Svelging	FREMKALL IKKE BREKNING! Skyll nese, munn og svelg med vann. Ved svelging gi øyeblikkelig rikelig med vann, eventuelt melk å drikke. Prøv ikke å gi drikke eller fremkalle brekning hvis vedkommende er bevisstløs. Skaff øyeblikkelig legehjelp eller transport til sykehus.
Informasjon til helsepersonell	Behandles som etseskader. Ved peroralt inntak må det ikke benyttes natriumbikarbonat, eller kalsiumkarbonat til nøytralisering.

5. Tiltak ved brannslukning

Passende brannslukningsmiddel	Karbondioksid (CO ₂), vanntåke, alkoholresistent skum.
Uegnet brannslukningsmiddel	Bruk ikke full vannstråle.
Brann- og eksplosjonsfarer	Produktet er ikke klassifisert som brannfarlig. Kan danne giftige eller eksplosive damper i kontakt med enkelte metaller. Hydrogengass. Kan utvikle meget giftige eller etsende damper ved oppvarming. Fosforforbindelser (PO _x).
Personlig verneutstyr	Bruk friskluftmaske når produktet er involvert i brann. Ved rømning brukes godkjent rømningsmaske. Se forøvrig pkt 8.
Annen informasjon	Husk alltid å få informasjon om lagrede kjemikalier ved brann. Plastkontainere vil kunne smelte på grunn av varmen og medføre lekkasje som kan medføre alvorlige etse-/korrosjonsskader

6. Tiltak ved utilsiktet utslipp

Sikkerhetstiltak for å beskytte personell	Benytt hensiktsmessig verneutstyr. Se tiltak for personlig vern under punkt 7 og 8.
Sikkerhetstiltak for å beskytte ytre miljø	Begrens spredningen. Unngå spredning til kloakk, vassdrag eller jordsmonn. Meld fra til ansvarlig myndighet (politi/kommuneingeniør/miljøvernshjef/SFT) ved større spill/lekkasjer.
Metoder til opprydding og rengjøring	Spill kan pumpes opp eller absorberes i tørt, inert materiale som sand, jord e.l. Spill samles opp i passende beholdere som merkes med innhold og leveres til destruksjon. Behandles i henhold til lover og regler for avfallshåndtering (se pkt. 13)

7. Håndtering og lagring

Håndtering	Hell aldri vann direkte i produktet, dette kan føre til en kraftig reaksjon/koking. Ved fortykning skal produktet alltid helles forsiktig i vann. Sørg for god ventilasjon. Unngå innånding. Unngå kontakt med huden og øynene.
Oppbevaring	Lagres tørt og i lukkede beholdere. Oppbevares i originalemballasjen. Unngå metaller som sink og aluminium. Stål. Tinn. Oppbevares på et kjølig, godt ventilert sted. Lagres beskyttet mot varme og direkte sollys. Lagres adskilt fra: Sterkt alkaliske produkter.

8. Eksponeringskontroll / personlig verneutstyr

Administrative normer

Komponentnavn	Identifikasjon	Enhet	Norm år
Fosforsyre ... %	CAS-nr.: 7664-38-2 EC-nr.: 231-633-2 Indeksnr.: 015-011-00-6	8 t.: 1 mg/m ³	2003

Eksponeringskontroll

Annen informasjon om grenseverdier	Det oppgitte verneutstyr er veiledende. Risikovurderingen (Faktisk risiko) kan føre til andre krav.
Begrensning av eksponering på arbeidsplassen	Sørg for tilstrekkelig ventilasjon. Vask hendene etter hvert skift, og før spising, røyking eller bruk av toalett.
Åndedrettsvern	Ved utilstrekkelig ventilasjon: Bruk egnet åndedrettsvern med gassfilter, type E.
Håndvern	Benytt hansker av motstandsdygtig materiale, f.eks.: Neoprengummi. Nitrilgummi. Gjennomtrengningstid > 8 timer.
Øyevern	Bruk tettsluttende vernebriller eller ansiktsskjerm ved fare for sprut/dampdannelse.
Annet hudvern enn håndvern	Benytt hensiktsmessige verneklær for beskyttelse ved mulig hudkontakt. Bruk motstandsdyktige klær som dekker hele kroppen ved risiko for direktekontakt ved søl eller sprut. Støvler av motstandsdyktig materiale, f.eks neoprengummi.
Annen informasjon	Nøddusj og mulighet for øyeskylling må finnes på arbeidsplassen.

9. Fysiske og kjemiske egenskaper

Tilstandsform	Viskøs Væske
Lukt	Luktfri
Farge	Klar
Løselighet i vann	Løslig
Relativ tetthet	Verdi: 1,69 g/cm ³ Kommentarer: v/20 °C
Kokepunkt/ kokepunktintervall	Verdi: 260-268 °C
pH (bruksløsning)	Verdi: < 2

10. Stabilitet og reaktivitet

Forhold som skal unngås	Hell aldri vann direkte i produktet - dette kan føre til kraftig reaksjon. Ved kontakt med metaller dannes hydrogengass som kan danne eksplosiv blanding med luft. Unngå oppvarming.
Materialer som skal unngås	Baser. Metall og metallforbindelser. Enkelte plaststoffer, gummi og overtrekksmaling.
Farlige spaltningsprodukter	Fosforoksid. Hydrogengass.
Stabilitet	Stabil under normale temperaturforhold og anbefalt bruk.

11. Toksikologisk informasjon

Toksikologisk informasjon

Oral toksisitet	Verdi: 1,53 g/kg Forsøksdyreart: LD50 rotte
Akutt dermal toksisitet	Verdi: 2,74 g/kg Forsøksdyreart: LD kanin

Øvrige helsefareopplysninger

Generelt	Ved bruk representerer de etsende egenskaper den største faren.
Innånding	Irriterer luftveiene. Kan gi skader på slimhinner i nese, svelg, bronkier og lunger. Etseskader på tennene kan forekomme etter langvarig påvirkning.
Hudkontakt	Etsende. Søl på huden forårsaker irritasjon, svie, rødhet, blemmer og evt. sår dannelse (etseskader). Gjentatt og langvarig kontakt med fortynnede oppløsninger kan medføre eksem.
Øyekontakt	Damp eller sprut kan gi øyeskade, nedsatt syn eller synstap.
Svelging	Etsende ved svelging. Gir brennende smerter i munn, svelg og spiserør. Fare for store varige skader.
Allergi	Allergisk eksem kan oppstå ved langvarig påvirkning.
Kreft	Kreftfremkallende egenskaper er ikke kjent.
Fosterskadelige egenskaper	Effekter på fosterutvikling er ikke kjent.
Reproduksjonsskader	Reproduksjonsskadelige egenskaper er ikke kjent.
Arvestoffskader	Arvestoffskadende (mutagene) egenskaper er ikke kjent.

12. Miljøopplysninger

Toksikologisk informasjon

Akvatisk kommentarer Giftighet- vannorganismer: LC50: 100-1000mg/l

Øvrige miljøopplysninger

Økotoksitet	Produktet er ikke klassifisert som miljøskadelig.
Mobilitet	Løselig i vann.
Persistens og nedbrytbarhet	Er lett biologisk nedbrytbar.
Bioakkumulasjonspotensial	Forventes ikke å bioakkumulere.
Andre skadevirkninger / annen informasjon	Utslipp av produktet til vann kan lokalt gi lav pH med fare for fiskedød.

13. Fjerning av kjemikalieavfall

Avfallskode EAL	EAL: 06 01 04 fosforsyre og fosforholdige syrer
NORSAS	7131 Syrer, uorganiske
Produktet er klassifisert som farlig avfall	Ja
Egnede metoder til fjerning av kjemikaliyet	Leveres som farlig avfall til godkjent behandler eller innsamler. Koden for farlig avfall (EAL-kode) er veiledende. Bruker må selv angi riktig EAL-kode hvis bruksområdet avviker

14. Transportinformasjon

Proper Shipping Name	PHOSPHORIC ACID SOLUTION
Varenavn (nasjonalt)	FOSFORSYRE, LØSNING
Farlig gods ADR	UN-nr.: 1805 Klasse: 8 Fare nr.: 80 Emballasjegruppe: III Varenavn: FOSFORSYRE, LØSNING
Farlig gods RID	UN-nr.: 1805 Klasse: 8 Emballasjegruppe: III Varenavn: FOSFORSYRE, LØSNING
Farlig gods IMDG	UN-nr.: 1805 Klasse: 8 Emballasjegruppe: III EmS: F-A, S-B Varenavn: PHOSPHORIC ACID SOLUTION

Farlig gods ICAO/IATA	UN-nr.: 1805 Klasse: 8 Emballasjegruppe: III Varenavn: PHOSPHORIC ACID, SOLUTION
-----------------------	---

15. Opplysninger om lover og forskrifter

Faresymbol

Etsende

Sammensetning på merkeetiketten	Fosforsyre ... %: 75 - 85 %
EC-nr.	231-633-2
R-setninger	R34 Etsende.
S-setninger	S1/2 Oppbevares innelåst og utilgjengelig for barn. S26 Får man stoffet i øynene; skyll straks grundig med store mengder vann og kontakt lege. S36/37/39 Bruk egnede verneklær, vernehansker og vernebriller/ansiktsskjerm. S38 Ved utilstrekkelig ventilasjon, må det benyttes egnet åndedrettsvern. S45 Ved uhell eller illebefinnende er omgående legebehandling nødvendig; vis etiketten om mulig.
Referanser (Lover/Forskrifter)	Forskrift om klassifisering, merking m.v. av farlige kjemikalier, fastsatt av Miljøverndepartementet og Arbeids- og inkluderingsdepartementet, 16.juli 2002, med senere endringer, gjeldende fra 31. oktober 2005. FOR 1997-12-19 nr. 1323: Forskrift om utarbeidelse og distribusjon av helse-, miljø- og sikkerhetsdatablad for farlige kjemikalier. Sist endret 20-02-2004. Administrative normer for forurensning i arbeidsatmosfæren 2003, Direktoratet for Arbeidstilsynet (Best.nr. 361), med siste endringer mai 2007. Avfallsforskriften, FOR 2004-06-01 nr 930, fra Miljøverndepartementet. ADR/RID veg-/jernbanetransport av farlig gods 2007, Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap. Databladet er utarbeidet med basis i opplysninger gitt av produsenten.
Deklarasjonsnr.	75%:82377/81,2%:82376/83,5%:82375/85%:33713

16. Andre opplysninger

Liste over relevante R-setninger (i seksjon 2 og 3).	R34 Etsende.
Leverandørens anmerkninger	De gitte opplysninger er ment å være retningsgivende for sikker håndtering, anvending, bearbeiding, lagring, transport, avhending, og utslipp; de må ikke ansees å være garanti eller kvalitetsspesifikasjon. Opplysninger i dette Sikkerhetsdatabladet er i henhold til vår informasjon, og så vidt vi vet korrekt på den angitte dato for sist revisjon eller utarbeidelse
Ansvarlig for Sikkerhetsdatablad	Halfdan L Solberg AS